

МОНІТОРИНГ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ

Канівець Олена

доктор філософії зі спеціальності
геодезія та землеустрій, доцент

Петренко Ярослав

здобувач вищої освіти

Спеціальність геодезія та землеустрій

Кафедра геодезії та землеустрою

Сумський національний аграрний університет, Україна

Земля є одним з найцінніших ресурсів, яким володіє кожна територіальна громада. Вона служить основою для розвитку сільського господарства, будівництва, промисловості та інфраструктури. Від раціонального використання земель залежить економічний добробут громади, її екологічна стабільність і соціальний розвиток. Однак для того, щоб ефективно управляти цим ресурсом, необхідно мати чітке уявлення про його стан і динаміку змін. Саме тому важливим елементом сучасного управління землями є моніторинг їх використання.

Моніторинг земель - це процес постійного спостереження за їхнім станом, збору даних та аналізу, які дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення. Завдяки цьому інструменту територіальні громади можуть вчасно виявляти контролювати законність використання земель, запобігати деградації ґрунтів та забезпечувати їх ефективне використання.

Економічне процвітання територіальних громад багато в чому залежить від ефективного використання їхніх земельних ресурсів. Моніторинг земель відіграє важливу роль у забезпеченні економічної стабільності громад, оскільки дозволяє чітко планувати і контролювати використання земельних ділянок [1]. Оперативна інформація про стан земель допомагає громадам ухвалювати виважені рішення щодо розвитку інфраструктури, залучення інвестицій і створення нових робочих місць. Завдяки моніторингу можна виявити землі, які використовуються неефективно або залишаються незадіяними. Це відкриває можливості для їхньої оптимізації, а також залучення нових інвесторів, які можуть використовувати ці землі для реалізації прибуткових проєктів. Наприклад, оренда або продаж земельних ділянок, що не використовуються за призначенням, може стати додатковим джерелом доходів випадки незаконного використання земель, зокрема самовільне будівництво або зміна цільового призначення без належного дозволу. У таких випадках громади можуть швидко реагувати, захищаючи свої інтереси і уникати втрат, пов'язаних з незаконним використанням ресурсів. Це забезпечує прозорість та підзвітність у сфері землекористування, що сприяє розвитку економічних відносин і створює сприятливі умови для бізнесу.

Екологічний стан території безпосередньо залежить від того, як використовуються земельні ресурси. Моніторинг земель допомагає

територіальним громадам зберігати природні ресурси і забезпечувати екологічну стійкість. Своєчасний контроль за станом земельних ділянок дозволяє виявляти негативні тенденції, такі як деградація ґрунтів, ерозія, забруднення чи незаконна вирубка лісів, і оперативно вживати заходів для їх усунення.

Раціональне використання земельних ресурсів, яке можна забезпечити через моніторинг, знижує ризик екологічних катастроф і сприяє збереженню біорізноманіття. Наприклад, при відстеженні змін у ландшафті можна виявити ділянки, що потребують рекультивації, або території, на яких слід відновити природну рослинність для захисту від ерозії. Це особливо важливо для громад, де розвиток сільського господарства і промисловості може призвести до виснаження земель і втрати їх продуктивності. Крім того, моніторинг земель сприяє реалізації екологічних програм, спрямованих на зменшення впливу людини на природу. Наприклад, він допомагає визначати території, що підходять для створення заповідних зон, або зони, де слід обмежити будівництво для збереження природних екосистем. Таким чином, екологічний моніторинг сприяє не лише охороні довкілля, а й підвищенню якості життя в громадах, оскільки забезпечує чистоту повітря, води та ґрунтів.

Сучасні технології відкривають нові можливості для моніторингу земель і значно підвищують його ефективність. Завдяки використанню новітніх технологій, таких як геоінформаційні системи, дрони, супутникові знімки та дистанційне зондування, громади можуть отримувати точні й актуальні дані про стан земельних ресурсів у режимі реального часу. Геоінформаційні системи дозволяють збирати, зберігати, аналізувати та візуалізувати географічну інформацію, що допомагає не лише фіксувати поточний стан земель, а й прогнозувати можливі зміни у майбутньому. За допомогою цих систем громади можуть створювати інтерактивні карти земельних ділянок, які використовуються для планування інфраструктури, аналізу використання земель та ухвалення обґрунтованих рішень [2].

Дрони забезпечують більш детальний контроль за важкодоступними територіями. Вони дозволяють робити високоякісні аерофотознімки, що допомагають виявляти зміни в ландшафті, контролювати процеси будівництва або відстежувати екологічний стан конкретних ділянок. Завдяки дронам можна регулярно проводити моніторинг навіть у віддалених районах, що значно знижує затрати на проведення наземних перевірок [3].

Супутникові знімки надають можливість отримувати дані про великі площі земель і відстежувати зміни в масштабах цілих регіонів. Це особливо корисно для виявлення масштабних екологічних проблем, таких як знищення лісів, ерозія ґрунтів або забруднення водойм. Всі ці технології не тільки спрощують процес моніторингу, але й підвищують його точність, оперативність і прозорість. Автоматизовані системи збору даних мінімізують людський фактор, що знижує ризик помилок або корупційних дій. Впровадження таких технологій у територіальних громадах дозволяє значно покращити управління земельними ресурсами, що позитивно впливає на економічний та екологічний розвиток [4].

Моніторинг використання земель у територіальних громадах є важливим інструментом для забезпечення їхнього сталого розвитку. Він дозволяє ефективно

використовувати земельні ресурси, запобігати їх деградації, впроваджувати екологічні програми та залучати місцевих жителів до управління громадою. Таким чином, моніторинг земель сприяє не тільки економічному зростанню, але й збереженню природних ресурсів та підвищенню рівня життя у громаді.

Список використаних джерел

1. Мамонов К.А., Канівець О.М., Доброходова О.В., Штерндок Е.С. Моніторинг використання земель на регіональному рівні: теоретичні положення та особливості реалізації./ Комунальне господарство міст: Харків: Харківський національний університет міського господарства ім. О.М. Бекетова. Серія: Технічні науки та архітектура. 2023. Том 6. Вип. 180. С. 103 – 109.
2. Мамонов К.А., Канівець О.М., Величко В.А., Гой В.В., Інструментарій забезпечення землеустрою об'єднаних територіальних громад. Автомобільні дороги і дорожнє будівництво: науковий журнал. Вип. 115, Частина I. Київ, 2024. С. 81-88.
3. Остапенко В. Ю.Г., Технології майбутнього: дрони в сільському господарстві. // URL: <https://agravery.com/uk/posts/author/show?slug=tehnologii-majbutnogo-droni-v-silskomu-gospodarstvi>
4. Основи дистанційного зондування Землі: історія та практичне застосування: навч. посіб./С.О. Довгий, В.І. Лялько, С.М. Бабійчук, Т.Л. Кучма, О.В. Томченко, Л.Я. Юрків. К.: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2019. 316 с.

ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

Канівець Олена

доктор філософії зі спеціальності
геодезія та землеустрій, доцент

Святець Назар

здобувач вищої освіти
Спеціальність геодезія та землеустрій
Кафедра геодезії та землеустрою
Сумський національний аграрний університет, Україна

Інвентаризація земель це ключовий інструмент для ефективного управління земельними ресурсами. Вона полягає в систематичному зборі, аналізі та оновленні даних про земельні ділянки, їх власників або користувачів, а також фактичне використання землі. Цей процес є основою для розуміння наявних ресурсів, оптимізації їх використання та забезпечення прозорості у сфері земельних відносин. Інвентаризація земель дозволяє виявити ділянки, які використовуються неефективно або взагалі не використовуються, а також такі, що перебувають у тіньовому користуванні без офіційної реєстрації. Це важливо